

MANUEL
VILAS

Săruturile

Traducere din limba spaniolă de
Marin Mălaicu-Hondrari

*Anotimpul iubirilor vine și pleacă și
doriințele nu îmbătrânesc odată cu
vârsta.*

Franco Battiato

Trebuie să plec din Madrid în căutare de copaci, păsări, poteci, păduri, râuri, munți.

Ce naiba se abate asupra lumii? O fi important? O fi mortal? O fi răzbunarea naturii? O fi distrugere? Să fie doar un mic impas pe drumul spre libertate și adevăr, spre un om mai aproape de perfecțiune? Să fie o boală ca oricare alta? Se pregătește un taifun de creaturi invizibile, nu sunt stele, nu sunt meteoriți, nu sunt bombe atomice.

E trecător?

E grav?

E universal?

Să fi murit istoria, adică evenimentele cu caracter planetar?

O mai fi frumusețe?

Sunt pe cât de speriat, pe atât de recunoscător, recunoștință adusă hazardului, frumosul și plăpândul hazard, regele lucrurilor fără ca el să știe. Îi oferim tronul acesta, dar nici măcar nu stă pe el, se culcă pe lauri cât e ziua de lungă, nepăsător la regatul lui, macerându-se printre nori, în indolența lui enigmatică.

Trebuie să plec din Madrid într-un loc frumos.

Închid ferestrele. Închide toate ferestrele, îmi zic. Ascultă balamalele, trage șnururile, ascultă alunecarea jaluzelelor, ia-ți adio.

Sting luminile, iau o valiză, mai bine două, câteva cărți. Ce să pun în valize? Să îndes universul în două valize? Ar trebui să mă sfătuiesc cu cineva, dar sunt singur la părinți, și ei nici măcar nu mai trăiesc, așa că continui să închid ferestre.

M-am pensionat recent și am mai puțin de șaiszeci de ani, cu doi ani mai puțin. Unul dintre avantajele de a preda la liceu este că te poți pensiona la șaiszeci de ani, cu condiția să ai treizeci de ani de muncă. Nu ne mai pensionăm bătrâni, cel puțin nu eu, ceea ce e un pas înainte, dar spre ce, unde înainte?

Ce e bătrânețea?

Cu o zi înainte de instituirea carantinei în Madrid, m-am urcat în mașină și am șters-o din oraș. Șoselele începeau să se golească. Observam lucrul ăsta, îl observam chiar cu un soi de exaltare. Părea că Pământul-Mamă își recucerea teritoriile, se simțea prezența unor forțe primitive, accidentale, anonime, necunoscute.

Exista o mare frumusețe în acele forțe aproape supranaturale și m-am gândit la sufletul meu, la ce bine ar fi dacă vreodată mi-aș putea vedea sufletul în viața asta.

Înainte de a dispărea de pe pământ, orice om ar trebui să aibă dreptul, un drept garantat politic, de a-și vedea sufletul, căci fără suflet nu suntem mare lucru.

Aerul și soarele erau ca întotdeauna și totuși aveau un aspect diferit, poate pentru că lucrurile mereu sunt și vor fi o percepție, niciodată niște amărâte de obiecte definite.

Da, oamenii, viețile lor și prezența lor agresivă plecau din lume, se împrăștiau, mai bine zis. Era ca o retragere a oștirilor vieții, bucuriei, luminii, sărbătorii.

Am avut bănuiala că eșecul și succesul aveau să devină același lucru. Nu vor mai putea fi distinse unul de celălalt. Căci succesul ține de social. Iar carantina ține de reclusiune.

Se abătea temnița asupra dreptilor și păcătoșilor, ca să vorbesc ca-n Biblie. Mă fascinează dimensiunea cosmică a catastrofei care se abătea asupra lumii.

M-am gândit la morți.

Nu la cei care urmau să moară, ci la cei deja morți, cei care muriseră în anii dinainte, în 2015, 16, 17, 18. Nu ar trebui să revină la viață pentru a vedea acest spectacol de irealitate a civilizației?

Nu era drept să piardă toate aceste noutăți planetare. Pentru că a pierde evenimentele universale e o fatalitate, e ca și cum ai pierde zilele de sărbătoare ale umanității.

Virusul părea un nou-născut apropiindu-se de Terra, așa am văzut eu virusul, ca la sfârșitul filmului *2001: O odisee spațială*, de Stanley Kubrick.

O întrebare mă făcea să zâmbesc ironic: își vor pierde banii caracterul real? Nimeni nu a cunoscut viața fără prezența banilor. Nici măcar cei care au miliarde și miliarde de dolari sau de euro nu pot plăti pentru a da realitate visului unei lumi fără bani. Acest argument demonstrează că viața umană tinde spre comedie, singurul lucru care nu este comedie e dragostea dintre două persoane.

Deci, la ce sunt buni banii într-o lume fără chelneri, fără angajați, fără funcționari care să consolideze ideea de Stat? Dacă banii devin ireali, civilizația se clatină, pentru că bogații și săracii se contopesc, ajung egali. Ba chiar s-ar putea îndrăgosti unii de alții. Nimeni nu a trăit fără prezența banilor, o prezență la fel de veche precum un zeu, ceea ce ne îndeamnă să ne întrebăm dacă nu cumva sunt unul și același lucru.

Sunt, sunt același lucru, iar asta e o minune, un mare har al inteligenței, această căsnicie trainică dintre Dumnezeu și bani, o căsnicie care nu se tocește, are mereu o viață erotică exemplară în care infidelitatea este cea mai absurdă idee din câte se pot imagina.

Cum mai tremura de spaimă pământul.

Nu mai condusesem niciodată prin mijlocul vâlvăților naturii. La radio erau știri despre virus și oamenii își dădeau cu părerea, medici, politicieni, ziariști opinând, făcând zgomot. Natura înălța armele împotriva oamenilor. Ne trimitea un virus. Un fel de spermă a Diavolului. Mi-a amintit de alt film: *Copilul lui Rosemary*, am trecut de la Kubrick la Polanski. Însă gândul ăsta m-a întristat, căci mă trimitea înapoi la noaptea fundamentală a speciei care împarte realitatea între bine și rău, între lumină și întuneric, între viață și moarte, ca și cum progresul nu ar fi posibil, ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat în concepțiile antropologice fundamentale în acești ultimi trei mii de ani. Binarul, dualul continuă să domine cunoașterea noastră. Mari descoperiri științifice, tehnologice, medicale, astronomice într-o configurație morală veche de trei mii de ani, complet înțepenită.

Virusul era minuscul, îl vedeau numai microscopape.

Mereu rugându-ne de microscopape.

Urăsc credința în microscopape.

Virusul a adus o umilință nouă în viața oamenilor. Până acum eram umiliți de eșecul social, de eșecul sentimental, de sărăcie, urâțenie, muncă prost plătită, de tristețe sau de moarte. Acum ne umilește o ființă invizibilă.

Ca în cazul lui Cristos, coronavirusul a fost văzut numai de aleși. Așa că toate erau la fel. Trebuia să crezi în bărbați speciali și în femei speciale. Numele acelor persoane s-a schimbat. În urmă cu două mii de ani li se zicea apostoli. Acum se numeau oameni de știință. Comedia umană e frenetică și nesfârșită.

Ce naiba facem noi pe pământ?

Am putea dispărea ca specie și să nu rămână nicio urmă a prezenței noastre în niciun loc, universul și-ar continua drumul lui spre nicăieri, sau poate spre beznă, și uite-așa am dispărea fără să fi fost capabili să explicăm de ce am apărut cândva și ce însemnătate a avut viața. Asta i se întâmplă oricărei făpturi omenești: pleacă din lume fără să știe de ce a fost acolo de la bun început, fără să știe ce este viața, fără să știe ce a fost viața lui.

A doua zi după sosirea mea la casa din pădure, Spania a intrat în carantină.

Casa din pădure e din lemn, cu un acoperiș frumos, în două ape. Are un dormitor primitiv, o baie și o sufragerie cu bucătăria *open space*, aerisită și spațioasă. Am pus cutiile în dulapurile din bucătărie. Am adus cărți. Sticle cu lapte. Carne congelată. Multă cafea. Cea mai apropiată localitate se află la 15 kilometri și acum este pustie, căci e vizitată doar în sezonul estival.

Da, am adus cărți, dar n-am știut ce să aleg.

Am adus două de bază: Biblia și *Don Quijote*, romanul lui Cervantes. M-am gândit că sunt potrivite pentru a înfrunța sfârșitul lumii, pentru că ambele au capacitatea de a rezuma alte cărți. Când trebuie să dispari urgent, nu poți lua cu tine trei mii de cărți, nici măcar trei sute. Mai degrabă cinci, șase, cel mult cincisprezece, sau douăsprezece, habar n-am, depinde de forța ta brută, sau de servitor, dacă ai, căci trebuie să te gândești la cum vei căra toate acele cărți.

Portabilitatea este importantă, și nu doar pentru obiecte, ci și pentru suflet.

Când are loc un eveniment planetar, mereu apare ideea sfârșitului lumii, dar a te gândi la sfârșitul lumii este ca și cum ai susține indirect că lumea există. Când lumea vorbește despre sfârșitul lumii, de fapt susține ideea existenței lumii, ilustrează credința că civilizația este un fapt care nu poate fi pus sub semnul întrebării. Sfârșitul lumii ne

încântă pentru că astfel avem norocul chior de a ne afirma propria noastră existență.

Nu sunt izolat, conexiunea wi-fi la telefon merge perfect. În casă există și un mic televizor care prinde cele mai importante canale de știri.

Televizorul e un LG de 28 de inci, cu o telecomandă cu taste mici; de ce nu se fac telecomenzi mai mari? Telecomenzi care să-ți dea senzația că pilotezi o navetă spațială, că pilotezi lumea întreagă.

Dimineața pătrunde în casă un soare minunat. Stau și mă uit la razele lui care se plimbă prin dormitor și prin sufragerie și mă felicit că am avut marea idee de a veni aici.

Soarele nu știe nimic din ce se întâmplă aici, jos. Dacă mă uit la soare, la soarele acesta care intră în casă, mi se pare imposibil să cred că în lume se întâmplă ceva relevant.

Soarele ăsta te face să vrei să te îndrăgostești, dar de cine?

De obicei mă trezesc pe la opt, opt jumate, dar mai întârzii în pat încă vreo oră, îmi beau cafeaua până după zece.

Dau drumul la știri.

Milioane de oameni stau multe ore în fața televizorului, uitându-se la știri.

Veștile sunt cumplite, lumea intră pe un teritoriu necunoscut, ca în 1969, când s-a pășit pe Lună. N-am mai fost niciodată aici. Dar altceva e și mai important: niciodată nu am prevăzut această situație, în afară de câteva filme și cărți, dar ele nu sunt forme solide de previziune.

Adevărul e că nu s-a întâmplat nimic când am pășit pe Lună în 1969. Părea să fie foarte important și s-a dovedit a

nu fi. A ajuns să fie considerat un act extravagant al umanității.

Cucerirea Lunii a fost un act poetic, lipsit de consecințe reale, un soi de narcisism care a dezvăluit inutilitatea cosmosului. E foarte greu să crezi în umanitate dacă nu se petrec evenimente planetare. Dacă evenimentele sunt devastatoare, credința se face și mai puternică. Dacă sunt evenimente de circumstanță, decorative, precum mersul pe Lună, atunci credința durează mai puțin.

Mersul pe Lună a schimbat viața părinților noștri? Faza cu Luna a fost amuzament, distracție, film, spectacol, ceea ce deja e mult. Distracție științifică, ba chiar metafizică, dar distracție. Nu a schimbat realitatea economică a Terrei. Nu a adus o revoluție industrială. A fost un amuzament, un amuzament luminos, cu efervescența lui filosofică, cu partea lui poetică.

Călătoria pe Lună a fost ultimul act poetic al umanității. S-au cheltuit miliarde de dolari din dragoste pentru poezie.

Niciodată nu se mai investiseră atâția bani în poezie.

Niciodată poezia nu mai fusese atât de iubită.

Prin finanțarea călătoriilor pe Lună, Statele Unite și fosta Uniune Sovietică s-au transformat în adevărați mecena ai poeziei.

Nu trebuie să fii nu știu cât de deștept pentru a-ți da seama că ideile de națiune și de popor au anii numărați, chiar dacă vor fi mulți ani, poate două secole, ori chiar trei sau patru, asta nu mai știu, dar știu că într-o bună zi va exista numai omenirea și atât, un statut politic care se poate obține simplu.

Națiunile vor dispărea și vor dispărea și limbile și acela nu va fi un moment trist, ci un pas spre dimensiuni miraculoase.

Deocamdată nu pare posibil. Dar cineva va face să fie posibil, până la urmă; dacă suntem optimiști, putem spune că se va întâmpla peste un secol și jumătate sau peste două: nu vor mai exista țări, nu vor mai exista Franța, Spania, Statele Unite, Cuba, Rusia, Germania, Italia, China. S-ar putea să dureze cinci sute de ani, dar văd asta cât se poate de limpede. Va fi un moment magic: dispariția identităților naționale, dispariția ideii de popoare și nașterea umanității.

Cel mai important este să vină sfârșitul națiunilor; cât noroc pe femeile și bărbații care vor vedea sfârșitul inegalităților și nedreptăților. Nu va mai conta unde te naști. Nu vei avea o viață grea pentru că te-ai născut în Africa, nici o viață privilegiată pentru că te-ai născut în Europa. Nu se va mai întâmpla așa. Nimeni nu te va condamna la invizibilitate pentru că nu vorbești engleza. Cu toții vom vorbi englezește, până la urmă, ca însuși Shakespeare.

Toți vom fi talentați ca William Shakespeare și vom arăta ca Elvis Presley.

Dacă întind mâna, pot atinge lumea aceea.

Virusul împrăștie posibilitatea de a se schimba subiectul Istoriei, cu i mare, chiar dacă nu știm foarte bine ce înseamnă să începi un cuvânt cu literă mare.

Toate știrile importante despre virus se transmit în engleză, la toate televiziunile de pe planetă, și aceasta va fi singura limbă peste două sute de ani, toate celelalte se vor stinge, dar nu într-o manieră tristă, nu reușesc să văd cum va fi, dar nu vor exista nici obligații, nici tristețe, nici

război, nici tiranie, ci o înțelegere fraternă în care dorința de a comunica va fi mai puternică decât dorința de identitate. Nu vor mai exista identități naționale, dar va exista infinita dorință a tuturor de a vorbi, dorința universală de a comunica.

Cei care nu vom mai prinde viitorul acela, ne putem consola gândindu-ne la cei care nu mai sunt în clipa asta, la oamenii care au trăit în Evul Mediu sau în secolul XVII.

Noi, cei vii, ne amintim, iar morții ne dau voie să ni-i amintim și asta este singura lor activitate.

Cu toate astea, totul e degeaba dacă nu ești îndrăgostit.

La ce bun să ai creierul și inteligența lui Karl Marx sau Albert Einstein dacă nu ești îndrăgostit?

Acesta-i misterul.

Ieri am fost să cumpăr mâncare de la singurul magazin din Sotopeña, satul în care m-am adăpostit. Vânzătoarea nu și-a mai ascuns expresia de om supărat pe lume. Mă știe de puțin timp. Deja nu mai e amabilă ca acum câteva zile, când am venit prima dată.

Atunci m-a întrebat câte ceva despre mine, din polițe, firește.

Astăzi, Montserrat, așa o cheamă, s-a limitat să păstreze o distanță protocolară și să-și aranjeze masca, avea una chirurgicală. Mi-a dat fructe, zarzavaturi, pâine, carne, câteva cornuri cu ciocolată și câteva sticle cu lapte. Câte foarte puțin din fiecare, pentru că nu-mi place să adun mâncare.

Nu are sens să mănânci mult când ești în carantină, i-am zis lui Montserrat ca să justifice puținătatea cumpărăturilor, căci aveam senzația că o făceam să-și piardă timpul tot punând-o să îmi dea câte puțin din fiecare: un kilogram de mandarine, câteva banane, o varză, o vânăță, un hamburger, doi litri de lapte și două cornuri cu ciocolată. Chiar și așa, m-am gândit că am luat prea mult mandarine și că un corn mi-ar fi ajuns. M-am gândit la păsări, să dau bucăți de mandarine păsărilor de pe cer. Poate că faptul că am predat atâția ani adolescenților explică apariția acestei dimensiuni mistice la mine, care provine din umilința pe

care se întemeiază orice transmitere a cunoașterii. Fără umilință, inteligența este doar truffie.

Într-un fel ingenios și chiar amuzant, i-a înjurat pe politicieni pentru felul în care gestionau epidemia. Asta a făcut Montserrat în timp ce-mi puneă în sacoșa de pânză cele trei banane din Insulele Canare. Bananele sunt la fix, umflă sacoșa și dau impresia că duci multe produse.

Vor trebui găsiți vinovați, m-am gândit. Căci o lume fără vinovați e insuportabilă. Am fost de acord cu Montserrat în găsierea de vinovați, în încercarea de a-i arăta cu degetul pe politicieni, căci fără vinovați, noi, oamenii, nu putem cunoaște lumea și viața.

Montserrat vrea vinovați, toată lumea vrea asta. Natura este o entitate prea abstractă pentru a da vina pe ea. Nu există nimic mai omenesc decât căutarea de țapi ispășitori, căci dincolo de faptul că pare un derapaj paranoic, dincolo de aspectul său psihotic, ironia este că într-adevăr există vinovați.

Când am ieșit din magazin, doi polițiști cu măști și mănuși vin la mine și mă întrebă ce fac în Sotopena. Le spun că sunt un profesor recent pensionat și că sindicatul mi-a oferit o casă aici, pe înălțimile din La Perla, unde am ajuns înainte de instaurarea stării de urgență.

Îmi cer să le demonstrez că am venit înainte de instaurarea stării de urgență.

Șovăi, nu-mi dau seama cum aș putea să le demonstrez și rămân cu ochii pe bananele care ies din sacoșă, până când brusc îmi amintesc că am cumpărat carne de la magazin, imediat ce am ajuns în Sotopena, înainte de declararea stării de urgență.

Ne întoarcem la magazin.

Montserrat își scoate masca și spune că nu-și amintește, dar să mă lase în pace, ce e cu toate prostiile astea, oricum o să ne ducem toții dracului și fiecare are dreptul să se ducă dracului cum are chef.

Mă uit la femeia asta și frumusețea ei îmi rupe inima, cred că-i femeia vieții mele, e o credință care-mi explodează în suflet, și uite-așa chiar pot, în sfârșit, să-mi văd sufletul.

Eu și polițiștii rămânem stupefiați. A vorbit cu o convingere contagioasă. Și frumusețea sălbatică a lui Montserrat a turnat speranță peste lume. Așa am văzut-o: brunetă, cu părul prins într-un coc haotic, cu ochi negri plini de violență, cu mâini mari, cu buze care afixau un surâs bătaios, cu o autoritate diabolică și divină totodată.

I-am scrutat mâinile, căci în timp ce ne vorbea aranja niște cutii pline cu mandarine, fără mănuși, cu mâinile ei puternice. M-am gândit la cât de triste sunt mănușile gândite să țină departe de lumina soarelui niște mâini precum acelea.

Atât polițiștii, cât și eu am ieșit din magazin înfrățiți, căci între noi trei se crease o legătură bazată pe frumusețea, violența și furia lui Montserrat.

Ca într-un act de revoltă polițienească, și-au scos măștile și ne-am zâmbit.

Mi-au zis: Nici să nu-ți treacă prin cap să-i zici Montse, trebuie să-i spui Montserrat, e năbădăioasă din fire, dar e o minune de femeie, chiar e un om bun, și mai e și super frumoasă, se vede de la o poștă, noi ținem mult la ea, ea e cea care te-a salvat, uite peste ce avocat al apărării ai dat, e cea mai frumoasă femeie care s-a văzut vreodată în satul ăsta, ai grijă să nu te îndrăgostești de ea.

Au zâmbit politicoși și binevoitori.